

Et sterkt offentlig helsevesen

En av de viktigste bærebjelkene i den norske velferdsstaten er et sterkt offentlig helsevesen. Folk skal være trygge på at de får den hjelpen de trenger, når de trenger den. SV mener at vi løser de store utfordringene i fellesskap. Vi trenger en ny helsereform.

Etter over 20 år med en organisering av sykehusene som bedriftsøkonomiske foretak, er situasjonen for den offentlige spesialisthelsetjenesten svært alvorlig. Siden 2002 har sykehusene vært styrt etter en markedslogikk, hvor pasientene er kunder og stykkprisfinansiering danner grunnlaget for inntjening i sykehusene. Den siste tids rystende historier og hendelser i eldreomsorgen og psykiatrien er dystre vitnesbyrd om en alvorlig krise i helsevesenet.

Kapasiteten i de offentlige helsevesenet er bygget kraftig ned, og Norge har i dag en av de laveste dekningsgradene på sykehus i Europa. Antallet sengeplasser både på sykehusene og i psykiatrien er mer enn halvert de siste tiårene. Sykehusstruktur henger tett sammen med befolkningsstruktur. Endringer i sykehusstruktur er for viktig til at det kan overlates til et styre uten demokratisk forankring. Samtidig med at helsetjenestene bygges ned, foregår det en storstilt sentralisering fra et trygt pasientnært helsetilbud til større regionale enheter.

At sykehusene selv må spare for å få råd til å investere i nye bygg, går ut over både driftsbudsjetter og kvaliteten på nye bygg. Resultatet ser vi nå i hele landet, der stadige flere helseregioner melder fra om at de ikke har råd til å bygge planlagte og nødvendige sykehusbygg. Samtidig går kostnadene til investering ut over nødvendig behandling. Beslutninger som før ble tatt politisk, er flyttet over til byråkratiet. Denne ansvarsfraskrivelsen resulterer i et demokratisk underskudd. SV mener vi trenger en helsereform der helseforetaksmodellen skrotes og hvor sykehusene heller styres etter en forvaltningsmodell med demokratisk styring, der drift og investering er skilt og hvor modellen med innsatsstyrt finansiering skal avvikles. Det skal sikres et likeverdig pasienttilbud i hele landet.

Har du penger, kan du betale deg forbi køen i det offentlige helsevesenet, og stadig flere nordmenn tegner privat helseforsikring. Helsevesenet er på vei til å bli en av de sterkeste forskjellsdriverne i Norge.

Dagens finansieringssystem bidrar til at mange offentlige helsekroner går til private helseaktører. Økende etterspørsel fra en kjøpesterk overklasse og øvre middelklasse har ført til en raskt økende framvekst av et kommersielt privat helsemarked. Det offentlige helsetilbudet må bygges opp slik at behovet for private tilbud reduseres kraftig, køene minsker og helsekronene brukes til å sikre helsetilbud til alle.

Helsepersonellkomisjonens budskap om at det i fremtiden vil være færre helsepersonell per pasient, er ikke et naturgitt premiss. SV mener det finnes flere grep for å motvirke dette i tillegg til en ny fordeling av oppgaver. Vi må legge til rette for god bruk av teknologi, forskning og innovasjon i de ansattes arbeidshverdag. Vi må redusere lederlønningene og byråkratiet i sykehussektoren. Innstramningen i bruken

av bemanningsbyråer må også gjelde i helsevesenet. I stedet må det sikres tilstrekkelig bemanning med gode arbeidsvilkår og oppfølging i arbeidshverdagen.

SV deler kvinnehelseutvalgets bekymring for at stadig flere fødetilbud legges ned, og at dette skaper usikkerhet og utrygghet hos gravide i hele landet og skaper utfordringer for bosetting og rekruttering i distriktene. SV mener også at det forskes for lite på kvinnehelse, slik utvalget påpeker, og derfor må bevilgningene til forskning på kvinnehelse styrkes.

Fastlegeordningen har siden den ble innført vært en viktig del av primærhelsetjenesten vår. Nå er det fastlegekollaps og en pasientkrise i Norge, og mye av grunnen for dette er mangel på politisk oppfølging og kontroll over ordningen. Ingen er tjent med en fastlegeordning i krise. At selvstendig næringsdrivende alene har vært bærebjelken for ivaretagelsen av kommunenes lovpålagte plikt til å sikre en fastlege til sine innbyggere, har vist seg å ikke fungere etter hensikten. Fastlegeordningen må derfor fornyes og styrkes med kommunale ansatte fastleger som et grep.

SV mener det er avgjørende å styrke finansieringen av det offentlige helsevesenet betraktelig i årene som kommer.

Situasjonen i helsevesenet er mest alvorlig for behandlingsskapiteten, pasientsikkerheten og de ansatte. Men også den medisinske og helsefaglige forskningen møter utfordringer. Økt forskningsinnsats innen medisin og helse er nødvendig for å utvikle morgendagens sykdomsforståelse, diagnostikk, behandlingsmetoder, og vaksiner. Det er også et betydelig samfunnsøkonomisk potensiale gjennom at denne forskningen bidrar til nye, bedre og rimeligere behandlinger, legemidler og løsninger.

Vi trenger mer forpliktende samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten, og vi trenger mer samarbeid mellom helsevesenet og pasientene og deres pårørende.

SV vil:

- Ha en helsereform som erstatter foretaksmodellen med faglig og folkevalgt styring
- Stanse kommersialiseringen av helsesektoren
- Styrke finansieringen av det offentlige helsevesenet
- At nye sykehus finansieres direkte slik at investeringer skilles fra drift
- Avvikle innsatsstyrt finansiering (ISF)
- Innføre rammefinansiering av sykehusene
- Trappe opp innsatsen for kommunalt ansatte fastleger
- Styrke økonomien i de kommunale helsetjenestene, spesielt fastlegeordningen, økt grunnbemanning og/eller bemanningsnorm, sikre lavterskeltilbud som raskere psykisk helsehjelp og styrke skolehelsetjenesten
- Styrke den medisinske og helsefaglige forskningen